

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

ННІ «Інститут геології»

Кафедра загальної та історичної геології

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Заступник директора інституту
з навчальної роботи

« 30 » 09 202 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ГЕОЛОГІЯ ДОКЕМБРІЮ

для здобувачів

галузь знань
спеціальність
освітній ступінь
освітня програма
блоки за вибором

Е Природничі науки, математика та статистика
Е4 Науки про Землю
Магістр
Геологія
«Моделювання геологічних систем», «Економічна
геологія», «Пошуки і розвідка родовищ корисних копалин»,
«Експертиза мінеральної речовини»
Обов'язкова

вид дисципліни

Форма навчання	денна
Навчальний рік	2025/2026
Семестр	1
Кількість кредитів ECTS	3
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська
Форма заключного контролю	іспит

Викладачі: **Дмитро Кравченко** канд. геол. наук, доцент, зав. кафедри загальної та історичної геології

Пролонговано: на 20__/20__ н.р. _____ (підпис, ПІБ, дата) «__» 20__ р.

на 20__/20__ н.р. _____ (підпис, ПІБ, дата) «__» 20__ р.

на 20__/20__ н.р. _____ (підпис, ПІБ, дата) «__» 20__ р.

© Д.Кравченко, В.Шевчук, 2025рік

КИЇВ - 2025

Розробники: **Віктор Васильович Шевчук**, доктор геол.-мін. наук, професор кафедри загальної та історичної геології; **Дмитро Кравченко** канд. геол. наук, доцент, зав. кафедри загальної та історичної геології

Зав. кафедри
_____ (Дмитро КРАВЧЕНКО)

Протокол № 1 від 29_08_2025 р.

Схвалено науково - методичною комісією інституту **ННІ «Інститут геології»**

Протокол № 1 від 29_08_2025 року

Голова науково-методичної комісії (Всеволод ДЕМИДОВ)

1. Мета дисципліни – полягає у засвоєнні здобувачами речовинних і структурних особливостей метаморфічних, плутоно-метаморфічних і плутонічних утворень Українського щита (УЩ).

2. Вимоги до вибору навчальної дисципліни:

1. Базові знання та навички, отриманні під час проведення навчальних та виробничої практик під час навчання за ОС Баклавр.

3. Анотація навчальної дисципліни / референс:

Даний курс поєднує складні у теоретичному сенсі і важливі у практичному відношенні розділи структурної геології, петрографії метаморфічних порід, стратиграфії України та дозволяє отримати цілісну картину будови УЩ та усвідомити існуючі проблеми цього напрямку. Здобувачі більш поглиблено вивчають структурні та речовинні особливості раньо-докембрійських утворень Українського щита.

4. Завдання:

- Розглянути із здобувачами основні фактори метаморфізму та відповідні типи метаморфізму
- з'ясувати із здобувачами взаємозв'язки між речовинними та структурними перетвореннями під час метаморфізму
- засвоєння здобувачами особливостей формаційного розчленування раньо-докембрійських утворень УЩ та аналізу наявних геологічних та формаційних карт щита.

5. Результати навчання:

Результат навчання (1. знати; 2. вміти; 3. комунікація; 4. автономність та відповідальність)		Форма/Методи викладання і навчання	Форма/Методи оцінювання	Відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни
Код	Результат навчання			
1.1	Основні фактори метаморфізму та відповідні типи метаморфізму	лекція	Письмова робота	до 15%
1.2	Характер взаємозв'язків між речовинними і структурними перетвореннями під час метаморфізму	лекція,	Письмова робота	до 15%
1.3	Існуючі схеми стратиграфічного та формаційного розчленування метаморфічних утворень УЩ	лекція	Письмова робота	до 20%
2.1	Аналізувати існуючі геологічні, структурно-формаційні та тектонічні карти УЩ та використовувати їх у практичній діяльності	Лекція, самостійні заняття	Письмова робота	до 20%
2.2	Складати кінематичні схеми фанерозойських поясів планети.	Лекція, самостійні заняття	Письмова робота	до 10%
3.1	Вміти застосовувати набуті навички та знання у подальшій роботі, пов'язаній із геолого-геофізичними та тектонофізичними дослідженнями	самостійні заняття	--/-	до 20%

Структура курсу: лекційні заняття та самостійна робота здобувача

6.Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання:

Результати навчання дисципліни	1.1	1.2	1.3	2.1	2.2	3.1
	Програмні результати навчання					
ПРН1. Аналізувати розвиток та будову геологічних систем, особливості будови, поширення та формування родовищ корисних копалин.	+	+	+	+	+	
ПРН10. Демонструвати здатність до адаптації та дії в новій ситуації, пов'язаній з роботою за фахом, вміння генерувати нові ідеї в галузі геології, пошуків та розвідки родовищ корисних копалин, економічної геології, вивчення мінеральної сировини.	+	+	+		+	+

7.Схема формування оцінки:

7.1.Форми оцінювання студентів

1. Семестрове оцінювання:

- 1)Контрольна робота «Сучасні уявлення про метаморфізм, метаморфічні породи та деформаційні структури метаморфічних комплексів» –20 балів (рубіжна оцінка 12 балів)
- 2)Контрольна робота «Структурно-формаційні комплекси Українського щита»– 20 балів (рубіжна оцінка 12 балів)
- 3) Оцінка за самостійну роботу на лекційних заняттях – 20 балів (рубіжна оцінка 12 балів)

2. Підсумкове оцінювання у формі іспиту: максимальна оцінка 40 балів, рубіжна оцінка 24 бали. Під час іспиту студент виконує реалізацію своїх знань та вмінь інтегруючи їх з дисципліни геології докембрію. **Підсумкове оцінювання у формі іспиту є обов'язковим.**

Результати навчальної діяльності студентів оцінюються за 100 бальною шкалою.

Іспит виставляється за результатами роботи здобувача впродовж усього семестру, як сума (проста або зважена) балів за систематичну роботу впродовж семестру та балів отриманих під час іспиту.

	Семестрова кількість балів	ПКР(підсумкова контрольна робота)чи/або іспит	Підсумкова оцінка
Мінімум	48	24	60
Максимум	60	40	100

Здобувач не допускається до підсумкового оцінювання у формі іспиту, якщо під час семестру набрав менше 20 балів.

7.2.Організація оцінювання: Результуюча оцінка здобувача формується із балів набраних за роботу на лекційних заняттях та написання 2 контрольних робіт, по завершенню дисципліни складання іспиту. Максимальна оцінка за роботу на лекційних заняттях та самостійних роботах складає 20 балів (рубіжна 12 балів). Проведення 2 письмових модульних контрольних робіт, де можлива максимальна кількість балів за

кожну модульну контрольну роботу складає **20** (мінімальна – 12). По завершенню всієї дисципліни «Геологія докембрію» проводиться іспит, де можлива максимальна кількість балів складає **40**(мінімальна – 24).

7.3.Шкала відповідності

Відмінно / Excellent	90-100
Добре / Good	75-89
Задовільно / Satisfactory	60-74
Незадовільно / Fail	0-59

8.СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ЛЕКЦІЙНИХ ЗАНЯТЬ

№ п/п	Назва теми	Кількість годин	
		лекції	Самостійна робота
<i>Розділ 1. Сучасні уявлення про метаморфізм, метаморфічні породи та деформаційні структури метаморфічних комплексів</i>			
1	Вступ. Тема 1 Фактори і типи метаморфізму. Система мінеральних фацій. Речовинні та структурні аспекти метаморфізму	8	15
2	Тема 2. Деформаційні структури метаморфічних комплексів	8	15
	<i>Контрольна робота 1</i>	1	
<i>Розділ 2. Структурно-формаційні комплекси Українського щита</i>			
3	Тема 3. Стратиграфічний та формаційний підходи у розчленування ранньодокембрійських утворень	6	15
4	Тема 4. Структурно-формаційні комплекси Українського щита	4	15
	<i>Контрольна робота 2</i>	1	
	ВСЬОГО	28	60

Загальний обсяг 90 год., в тому числі:

Лекцій – **28 год.**

Консультації – **2 год.**

Самостійна робота – **60 год.**

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА:

Основні:

1. Каляев Г.И., Крутиховская З.А., Жуков Г.В., Рябенко В.П. (1973). Тектоника Украинского щита. Киев: Наукова думка, 300 с
2. Лазько Е.М., (1991). Карта геологических формаций Украинского щита. – масштаб 1:500000.Объяснительная записка. Киев: ПТЭ, 116 с
3. Єсипчук К.Ю., Бобров О.Б., Степанюк Л.М. та ін.. (2004). Кореляційна хроностратиграфічна схема раннього докембрію Українського щита (Пояснювальна записка). Київ: УкрДГРІ, 30 с

4. Лучицький В. І. Семененко М. П., Ткачук Л. Г., Усенко І. С.. (1947). Український кристалічний масив (геолого-петрографічний опис). Київ-Львів: вид-во АН УРСР, 123 с

Додаткові:

1. Стратиграфические схемы докембрийских и фанерозойских образований Украинского щита для геологических карт м-ба 1:50000. Объяснительная записка. Киев: Мингео УССР, Центр. Тематич. Експедиція, 1986. 123 с
2. Щербак Н.П. (1975). Петрология и геохронология докембрия западной части Украинского щита. Киев: Наукова думка, 271 с.
3. Щербаков И.Б., (1975). Петрография докембрийских пород центральной части Украинского щита. Киев: Наукова думка, 279 с.
4. Заика-Новацкий В.С., Казаков А.Н. (1989). Структурный анализ и основы структурной геологии: Учеб. пособие. К: Вища школа. Головное изд-во, 279 с
5. Щербак Н. П.. (2005). Геохронология раннего докембрия Украинского щита. Архей . Отв. ред. Киев: Наук. думка, 244 с.
6. Щербак Н. П.. (2008). Геохронология раннего докембрия Украинского щита. Протерозой. Киев: Наук. думка, 240 с.
7. Лазько Е.М., Кирилюк В.П., Сиворонов А.А., Яценко Г.М. (1975). Нижний докембрий западной части Украинского щита (возрастные комплексы и формации). Львов: Вища школа, 239 с.

Питання на іспит

1. Існуючі визначення метаморфізму та уявлення про головні фактори.
2. Усебічний тиск як чинник метаморфізму.
3. Значення стресу при метаморфізмі.
 1. Роль температури при метаморфізмі.
 2. Флюїди як регулятор температури і тиску.
 3. Флюїдний режим як фактор метаморфізму.
 4. Типізація метаморфізму за провідними факторами.
 5. Система мінеральних фацій метаморфізму та метаморфічні гірські породи.
 6. Ультра метаморфізм: поняття, РТ-умови та ультра метаморфічні утворення.
 7. Співвідношення метасоматозу та палінгенезу під час ультраметаморфізму.
 8. Деформаційні перетворення під час метаморфізму та їх фіксатори.
 9. Об'ємно-площинні та лінійні структурно-текстурні елементи метаморфічних порід.
 10. Типи метаморфічної смугастості.
 11. Співвідношення кліважу та сланцюватості.
 12. Динамічні типи сланцюватості.
 13. Головні типи складок метаморфічних комплексів.
 14. Граніто-гнейсові овали та граніто-гнейсові куполи.
 15. Динамічні умови формування граніто-гнейсових куполів.
 16. Граніто-гнейсові моноклінали, їх типи та умови формування.
 17. Реологічні типи розломів Українського щита.
 18. Геодинамічні умови різнотипного метаморфізму.
 22. Геоблоки Українського щита та структури розмежування.
 23. Головні шовні зони Українського щита.
 24. Розвиток уявлень про стратиграфічне розчленування ранньодокембрійських утворень УЩ.
 25. Сучасна хроностратиграфічна схема раннього докембрію УЩ.
 26. Хронологічні та стратиграфічні рубежі архею.
 27. Чарнокіти та їх хроностратиграфічна позиція.
 28. Особливості формаційного підходу до розчленування ранньодокембрійських утворень.
 29. Найдавніші гранулітові утворення УЩ та проблеми їх розчленування.
 30. Побужський чарнокіт-гранулітовий комплекс: вік та формаційний склад.
 31. Приазовський чарнокіт-гранулітовий комплекс та його співставлення із побужським.
 32. Славгородський чарнокіт-гранулітовий комплекс.
 33. Головні особливості плагіограніт-амфіболітових структурно-формаційних комплексів.
 34. Супракрустальні, плутоно-метаморфічні і плутонічні формації аульського СФК.
 35. Супракрустальні, плутоно-метаморфічні і плутонічні формації тікічського СФК.
 36. Речовинні та структурні особливості ронньо-середньоархейської плагіогранітизації.
 37. Зеленокам'яні структури Середньопридніпровського мегаблоку.
 38. Формаційний склад тоналіт-зеленокам'яних структурно-формаційних комплексів.
 39. Гранітно-метатеригенні комплекси Українського щита та проблеми їх ідентифікації.
 40. Головні прояви ранньо-середньопротерозойської тектоно-магматичної активізації Українського щита.
 41. Головні петрологічні та геохімічні особливості активізаційних гранітоїдів Українського щита.
 42. Палінгенно-метасоматичний та метамагматичний шляхи гранітоутворення.
 43. Вулкано-плутонічний Овручський структурно-формаційний комплекс.
 44. Головні етапи формування Українського щита.
 45. Деструктивні етапи у ранньодокембрійській історії Українського щита.